

Małgorzata Bielecka

Wydział Humanistyczny

Politechnika Koszalińska

ORCID: 0000-0002-2318-2877

malgorzata.bielecka@tu.koszalin.pl

Wsparcie społeczne dla uchodźców z Ukrainy na tle partnerstwa miast i gmin z województwa zachodniopomorskiego

Streszczenie

Partnerstwa miast i gmin są formą współpracy międzynarodowej na szczeblu lokalnym, wzajemną wymianą doświadczeń i współpracy w różnych obszarach życia społecznego. Samorządy chętnie przystępują do różnego rodzaju organizacji o charakterze regionalnym w celu wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów i zasygnalizowania swej obecności na arenie międzynarodowej. Efektem takiej współpracy jest obopólne poznanie się oraz zbliżenie się społeczeństw lokalnych obu krajów. Idea miast partnerskich jest współcześnie bardzo popularną formą kooperacji między narodami. Celem artykułu jest ukazanie roli partnerstw miast i gmin z województwa zachodniopomorskiego z ich ukraińskimi odpowiednikami w kontekście wsparcia społecznego udzielonego społeczności ukraińskiej i uchodźcom z Ukrainy. Autor stara się wykazać, że obywatele z Ukrainy, którzy znaleźli się w sytuacji wojny w Ukrainie i zagrożenia terroryzmem ze strony Rosji zostali objęci wsparciem społecznym ze strony miast i gmin partnerskich z województwa zachodniopomorskiego takich jak: Szczecin, Wałcz, Koszalin czy Świnoujście. W artykule podjęto też rozważania dotyczące integracji społeczności polskiej i ukraińskiej.

Słowa kluczowe: miasta partnerskie, wsparcie społeczne, województwo zachodniopomorskie, Polska, Ukraina.

Wprowadzenie

Postępująca integracja Europy doprowadziła do rozwoju współpracy transgranicznej. Organizacyjnymi formami współpracy transgranicznej władz lokalnych są euroregiony i związki partnerskie (bliźniacze). Związki partnerskie miast i gmin są instrumentem budowania i realizowania polityki zagranicznej rządu. Ich cechą charakterystyczną jest bezpośrednie angażowanie się mieszkańców miast, gmin, organizacji i stowarzyszeń lokalnych w kooperację ze społecznościami miast i gmin zagranicznych. Dodać należy, że partnerstwa miast i gmin są formą współpracy międzynarodowej na szczeblu lokalnym, wzajemną wymianą doświadczeń i współpracą w różnych obszarach życia społecznego¹. Samorządy chętnie przystępują do różnego rodzaju organizacji o charakterze lokalnym, regionalnym w celu wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów i zasygnalizowania swej obecności na arenie międzynarodowej². Efektem takiej współpracy jest obopólne poznanie się oraz zbliżenie się społeczeństw lokalnych obu krajów³. Idea miast partnerskich jest współcześnie bardzo popularną formą współpracy między narodami.

Zasadniczym celem badawczym niniejszego artykułu jest ukazanie roli partnerstwa miast i gmin z województwa zachodniopomorskiego w odniesieniu do udzielanego przez nich wsparcia społecznego dla społeczności ukraińskiej, znajdującej się w sytuacji wojny w Ukrainie. Ponadto akcesoryjnie autorka stara się wykazać na ile pomoc gmin i miast polskich wpłynęła na percepcję integracji społeczności polskiej i uchodźców z Ukrainy. Autorka koncentruje swoją uwagę badawczą na świadczeniu wsparcia społecznego zwłaszcza na początku wojny, przez wybrane partnerstwa miast i gmin województwa zachodniopomorskiego, m.in.: Szczecin, Wałcz, Koszalin, Świnoujście, które są partnerskimi miastami i gminami dla strony ukraińskiej.

W przedmiotowym tekście założono hipotezę badawczą zakładającą, iż działalność partnerskich miast i gmin województwa zachodniopomorskiego z analogicznymi miastami i gminami ukraińskimi istotnie wpłynęła na

¹ A. Żelazo, *Samorząd gminny w stosunkach międzynarodowych*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2001, nr 2.

² E. Szadkowska, *Bilateralna współpraca samorządowa jako forma współpracy transgranicznej*, [w:] *Współpraca transgraniczna. Aspekty prawno-ekonomiczne*, M. Perkowski [red.], Białystok 2010, s. 102.

³ A. Skorupska, *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego na podstawie badań*, [w:] *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego*, A. Skorupska [red.], Warszawa 2005, s. 7.

poprawę sytuacji społeczności ukraińskiej i uchodźców z Ukrainy. Przedmiotowa hipoteza będzie weryfikowana na podstawie metody instytucjonalno-prawnej, za pomocą której dokonano eksplanacji aktów prawnych kształtujących partnerstwa gmin i miast, zarówno na poziomie narodowym jak i ponadnarodowym.

Techniką badawczą jest analiza dokumentów oraz licznych opracowań i publikacji literatury naukowej oraz materiałów z zasobów internetowych.

Podstawy prawne partnerskiej współpracy miast i gmin

Reformy ustrojowe, jakie miały miejsce w Polsce po 1989 r., a zwłaszcza przywrócenie samorządu terytorialnego, umożliwiły samorządom krajowym nawiązywanie kooperacji z jednostkami innych krajów. Efektem tej transformacji było unormowanie zasad uczestnictwa jednostek samorządu terytorialnego w relacjach międzynarodowych⁴. Do podstawowych aktów prawnych współpracy gmin zalicza się następujące regulacje: 1) Europejską Kartę Samorządu Lokalnego podpisaną w Strasburgu 15 października 1985 r.⁵. Zgodnie z art. 10 ust. 2 i 3 tego aktu „przewiduje się prawo społeczności lokalnych do współpracy ze społecznościami innych państw na warunkach przewidzianych prawem oraz do przystąpienia do międzynarodowego stowarzyszenia społeczności lokalnych”; 2) umowy międzynarodowe między Polską a Ukrainą⁶, w tym traktat między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy, sporządzony w Warszawie dnia 18 maja 1992 r., umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o współpracy gospodarczej, sporządzona w Kijowie dnia 4 marca 2005 r., umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym, podpisana w Kijowie dnia 18 maja 2012 r.; 3) polskie akty prawne: Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.⁷. Jej art. 172 stanowi, że: „jednostka samorządu terytorialnego ma prawo przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń

⁴ A. Skorupska, *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego*, Warszawa 2005, s. 12-13.

⁵ Europejska Karta Samorządu Lokalnego sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1985 r. (Dz.U. z 1994 r. nr 124, poz. 607).

⁶ Umowy międzynarodowe pomiędzy Polską a Ukrainą, <https://adviser.law/umowy-miedzynarodowe-pomiedzy-polska-a-ukraina>, [dostęp: 19.04.2023].

⁷ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483).

społeczności lokalnych i regionalnych oraz współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw”; 4) ustawy: ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.⁸, gdzie według jej art. 18 ust. 2 pkt 12a do wyłącznej właściwości rady gminy należy „podejmowanie uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw oraz przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych”; ustawa o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych z dnia 15 września 2000 r.⁹ mówiąca iż: „jednostki samorządu terytorialnego mogą przystępować do zrzeszeń i uczestniczyć w nich w granicach swoich zadań oraz kompetencji, działając zgodnie z polskim prawem wewnętrznym, polityką zagraniczną państwa i jego międzynarodowymi zobowiązaniami”¹⁰.

Z problematyką bilateralnej współpracy gmin związana jest międzynarodowa współpraca transgraniczna i regionalna. Zgodnie z Europejską konwencją ramową o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi (dokument Rady Europy podpisany 21 maja 1980 r. w Madrycie) współpraca transgraniczna to każde wspólnie realizowane przedsięwzięcie, którego celem jest umocnienie i rozwój sąsiedzkich relacji między społecznościami i władzami terytorialnymi co najmniej dwóch stron oraz podpisanie porozumień i przyjęcie uzgodnień niezbędnych do realizacji takich działań¹¹. Rozwój współpracy transgranicznej, wpływającej na europejską współpracę międzynarodową, związany był i jest z rozwojem polityki regionalnej Unii Europejskiej. Zgodnie z artykułem 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej „w celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii rozwija ona i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”¹². Jednym z elementów składających się na politykę regionalną Unii Europejskiej jest europejska współpraca tery-

⁸ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 1990 r. nr 142, poz. 1591 ze zm.).

⁹ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych (Dz.U. z 2000 r. nr 91, poz. 1009 ze zm.).

¹⁰ A. Skorupska, *Współpraca...*, s. 13.

¹¹ A. Żelazo, *Pojęcie współpracy transgranicznej samorządu terytorialnego*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych” 2004, nr 24.

¹² Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz.UE, C 115).

torialna, „na którą składa się współpraca transgraniczna, transnarodowa oraz międzyregionalna. Programy współpracy transgranicznej realizowane są na wewnętrznych, jak i zewnętrznych granicach Unii Europejskiej, a ich celem jest promocja wspólnych inicjatyw społeczności lokalnych zamieszkujących regiony przygraniczne krajów członkowskich, a także sąsiedzkich. Programy współpracy transnarodowej polegają m. in. na wspieraniu sieci współpracy i działań prowadzących do zintegrowanego rozwoju terytorialnego. Z kolei programy współpracy międzyregionalnej działają na rzecz poprawy efektywności polityki regionalnej poprzez wspieranie tworzenia sieci współpracy i wymianę doświadczeń pomiędzy władzami regionalnymi i lokalnymi”¹³.

W funkcjonowaniu Unii Europejskiej dużą rolę w obszarze międzynarodowej współpracy samorządów odgrywa Komitet Regionów. Od czasu swojego inauguracyjnego posiedzenia w marcu 1994 r. Komitet Regionów wywiązuje się z powierzonego mu zadania, oddając regionom, miastom i samorządom lokalnym głos w procesach wspólnotowego podejmowania decyzji poprzez ich przedstawicieli politycznych. Komitet przyczynił się do rozwiązania wielu problemów, powstałych na gruncie takich polityk europejskich jak: polityka rolna, regionalna, strukturalna, spójności czy też polityka badań naukowych i rozwoju technologii. Badania i rozwój, oprócz transferu technologii, są uważane za kluczowe elementy wzrostu gospodarczego i adaptacji w regionie.

W centrum zainteresowań Komitetu znalazła się jednak przede wszystkim zasada subsydiarności (pomocniczości). Zasada ta wpisana do Traktatu z Maastricht mówi, że: „W dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki proponowanych działań możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii”¹⁴. Komitet Regionów określa się, więc mianem „strażnika subsydiarności”¹⁵.

¹³ K. Wlaźlak, *Rozwój regionalny jako zadanie administracji publicznej*, Warszawa 2010, s. 353.

¹⁴ A. Graś, *Pozycja prawna Komitetu Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, Poznań 1998, s. 9.

¹⁵ M. Bielecka, *Komitet Regionów Unii Europejskiej – 12 lat działalności*, „Zeszyt Naukowy Unia Europejska – Nowe wyzwania integracji” 2008, nr 12, s. 81.

Ustanowienie Komitetu Regionów stanowiło znaczący krok w kierunku wypełnienia woli, określonej w preambule do Traktatu o Unii Europejskiej, by „kontynuować proces tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje są podejmowane jak najbliżej obywateli, zgodnie z zasadą subsydiarności”. Komitet stanowi pomost, łączący instytucje europejskie z regionami, miastami oraz gminami Unii Europejskiej. Stanowi on również ważne narzędzie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej między państwami członkowskimi a ich składnikami terytorialnymi, regionami i innymi samorządami lokalnymi¹⁶.

Współpraca międzynarodowa polskich miast, gmin i regionów

Początki współpracy lokalnych społeczności z ośrodków polskich i zagranicznych sięgają czasów PRL. Okres ten można podzielić na „współpracę państw obozu socjalistycznego”, która jednak narzucona została odgórnymi wytycznymi ze strony aparatu władzy, oraz na nieliczne kontakty z miastami państw Europy Zachodniej, na przykład Francji, Belgii czy Republiki Federalnej Niemiec. Do drugiej grupy zaliczyć można przykłady Kalisza i francuskiego Hautmont, które w 1958 roku podpisały Kartę przyjaźni¹⁷, Rybnika, który w 1961 roku podpisał umowę o współpracy z kolejnym miastem „zza żelaznej kurtyny”, francuskim Saint Vallier¹⁸, czy trwającą od 1987 roku partnerską współpracę Wrocławia z niemieckim Wiesbaden¹⁹.

W dzisiejszym rozumieniu, właściwa współpraca partnerska pomiędzy miastami, gminami czy regionami rozwinęła się dopiero na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku, czyli w okresie transformacji ustrojowej państw Europy Środkowej i Wschodniej. Obecnie, współpraca ta nosi nazwę paradyplomacji, która jako termin definiowana jest w różny sposób. Współ-

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ *Miasta partnerskie – dlaczego warto współpracować*, https://samorząd.infor.pl/sektor/rozwoj_i_promocja/wspolpraca/2960129,Miasta-partnerskie-dlaczego-warto-wspolpracowac.html, [dostęp: 12.03.2020].

¹⁸ B. Kubica, *Jak górnicy z Rybnika swoją przyjaźń z miastem zza „żelaznej kurtyny” zaczęli*, <https://plus.dziennikzachodni.pl/jak-gornicy-z-rybnika-swoja-przyjazn-z-miastem-zza-zelaznej-kurtyny-zaczynali/ar/4995386>, [dostęp: 11.03.2020].

¹⁹ M. Wieliczko, *Od Gauadalajary do Ramat Gan — umowy partnerskie Wrocławia*, <https://www.wroclaw.pl/portal/miasta-partnerskie-wroclawia>, [dostęp: 11.03.2020].

praca zagraniczna samorządów odbywa się często przy udziale organizacji pozarządowych i ma wymiar społeczny²⁰. Wzmocniona aktywność społeczności lokalnych, do której przyczyniły się zmiany w relacjach z innymi państwami po 1989 r. Niebagatelną rolę w możliwości podejmowania ponadgranicznego współdziałania odegrała też w Polsce reforma administracyjna z 1999 r., określająca na nowo zasady funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Współpraca międzynarodowa przyczyniała się do wymiany doświadczeń oraz umacniała świadomość obywatelską, a także promowała lokalną demokrację²¹. Polskie miasta, gminy, powiaty i regiony nawiązały blisko cztery tysiące partnerstw z różnymi jednostkami samorządu terytorialnego²². Samorządy chętnie przystępowały do różnego rodzaju organizacji o charakterze lokalnym i regionalnym, w celu wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów i zasygnalizowania swej obecności na arenie międzynarodowej²³. Bilateralna współpraca samorządów lokalnych po obu stronach granicy często stanowiła formę dyplomacji oddolnej, ponieważ była realizowana przez najniższą jednostkę podziału terytorialnego kraju, czyli gminy. Aktywność władz lokalnych z różnych państw umożliwiała samoorganizację podmiotów, dzięki czemu wzmacniały one swą pozycję względem władz państwowych. Podkreślić należy, że tak prowadzona kooperacja sprawiała, że relacje międzynarodowe odbywały się na szczeblu lokalnym²⁴. Efektem takiej współpracy było obopólne poznanie się oraz zbliżenie się nie tyle społeczeństw lokalnych obu krajów, ale ich ośrodków kierowniczych²⁵. Warto zaznaczyć, że rozpoczęcie kooperacji pomiędzy miastami w większości przypadków rozpoczynało się od szukania partnera na zasadzie podobieństw, np. liczby mieszkańców, położenia, gospodarki, historii, sprawy społecznych²⁶.

²⁰ T. Wojciechowski, *Czy istnieje społeczny wymiar międzynarodowej współpracy samorządów?* [w:] *Wybrane aspekty współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego*, Łódź 2023, s. 29-42.

²¹ J. Szewczyk, *Zagraniczne związki partnerskie polskich samorządów, miast i województw*, „Prace Geograficzne” 2007, nr 117, s. 261; M. Szewczak, I. Wieczorek, *Współpraca międzynarodowa miast polskich. Doświadczenia JST*, Łódź 2018, s. 22.

²² *Współpraca miast partnerskich*, <http://www.miasta.pl/strony/wspolpraca-miast-partnerskich>, [dostęp: 12.03.2020].

²³ E. Szadkowska, *Bilateralna...*, s. 102.

²⁴ H. Zięba-Załucka, *Współpraca międzynarodowa samorządów*, „Samorząd Terytorialny” 2008, nr 1, s. 63.

²⁵ A. Skorupska, *Współpraca...*, s. 7.

²⁶ T. Knecht, *Idea miast partnerskich wobec wybranych uchwał samorządowych w Polsce w latach 2019-2020*, „Rocznik Europeistyczny” 2020, nr 5, s. 128.

Współpraca miast bliźniaczych może więc przybrać formę tradycyjną i nowocześnie. W tradycyjnej formie ważne jest utrzymywanie wzajemnych kontaktów. Miasta współpracują w dziedzinie sportu, kultury, wymiany uczniów. Najaktywniejszymi uczestnikami wzajemnych spotkań są osoby młode. Z kolei nowoczesna współpraca miast bliźniaczych koncentruje się przede wszystkim na rozwijaniu współpracy gospodarczej (np. stwarzanie preferencji podatkowych w celu zachęcenia partnera do inwestowania na rynku lokalnym miasta współpracującego czy też wymiana doświadczeń w zarządzaniu lokalnym). W czasie obustronnych wizyt partnerzy obserwują rozwiązania architektoniczne i komunalne i przenoszą je na własne terytorium. W rezultacie kooperacji do miasta partnerskiego zapraszani są urzędnicy drugiego miasta w celu odbycia stażu, przeszkolenia.

Reasumując, stwierdzić należy, że między tradycyjną i nowoczesną współpracą miast partnerskich (bliźniaczych) jest w gruncie rzeczy bardzo pozorna granica. Nowi partnerzy swoją współpracę rozpoczynają bowiem od tradycyjnych spotkań, od wymiany młodzieży, a realizują poprzez przedsięwzięcia gospodarcze²⁷.

Wsparcie społeczne i jego znaczenie w trudnych sytuacjach życiowych współczesnego człowieka

Wsparcie społeczne bywa określane jako aktywna interakcja pomiędzy osobą wspierającą i wspieraną. Wsparcie społeczne to działanie lub inna forma pomocy skierowana do człowieka lub do grupy, umożliwiająca im przezwyciężenie własnych problemów, trudności, konfliktów, trudnych sytuacji. Wsparcie jest specyficzną formą pomagania, które polega na umiejętności wyzwolenia wiary we własne siły, mobilizowania, aktywności i możliwości osoby wspieranej do działań na rzecz własnej samodzielności w pokonywaniu trudności lub we własnym rozwoju²⁸. Zależnie od treści wymiany społecznej w toku interakcji wspierającej, wyodrębnia się różne rodzaje wsparcia. I tak wsparcie społeczne może przyjąć jedną z wymienionych poniżej postaci lub łączyć kilka rodzajów wsparcia: 1) wsparcie emocjonalne, związane

²⁷ E. Kalitta, *Rola miast partnerskich w budowaniu przyjaźni między narodami. Przykład Chojnic*, „Samorząd Terytorialny” 2008, nr 12, s. 27.

²⁸ Z. Kawczyńska-Butrym, *Wsparcie jako element promocji zdrowia*, [w:] *Wsparcie społeczne w zdrowiu i chorobie*, Warszawa 1994, s. 29-32.

z przekazywaniem emocji podtrzymujących, uspokajających, odzwierciedlających troskę, z dawaniem werbalnych i niewerbalnych komunikatów o pozytywnych uczuciach wobec osoby, okazywaniem jej akceptacji, przychylności, empatii i solidarności, a także wzmacnianiem jej poczucia bezpieczeństwa i zaspokajaniem potrzeby afiliacji, dla wyzwolenia poczucia nadziei, dla rozładowania napięcia i podtrzymania nastroju; 2) wsparcie wartościujące, zogniskowane wokół dawania komunikatów służących wzmacnianiu poczucia własnej wartości, dostarczające również zapewnień o ważności partnerów relacji, wzajemnym szacunku oraz poczuciu znaczenia i godności; 3) wsparcie instrumentalne, związane z wymianą instrumentów jakimi są sposoby postępowania, zdobywania informacji i dóbr materialnych; 4) wsparcie rzeczowe, związane z konkretną pomocą materialną, rzeczową i finansową; 5) wsparcie informacyjne, nazywane niekiedy poznawczym, związane z wymianą takich informacji, które sprzyjają lepszemu zrozumieniu swojej sytuacji i problemu z reinterpretacją zdarzeń w kierunku ich zrozumienia, z edukowaniem; 6) rozwiewaniem wątpliwości, z dawaniem osobie informacji, rad pomocnych w rozwiązywaniu jej problemów, z dzieleniem się własnym doświadczeniem przez osoby przeżywające podobne trudności; 7) wsparcie duchowe (psychiczno-rozwojowe), zwłaszcza w sytuacjach bez wyjścia, gdy osoba pogrążona jest w stanie apatii i rezygnacji²⁹.

S. Kawula terminowi „wsparcie społeczne” nadaje szerokie znaczenie i określa je jako rodzaj interakcji społecznej podjętej w sytuacji stresowej, problemowej, w której dochodzi do wymiany informacji emocjonalnej lub instrumentalnej. Wymiana może być jednostronna lub dwustronna, stała lub zmienna. W takim układzie zawsze istnieje osoba lub grupa pomagająca i otrzymująca wsparcie. Wsparcie społeczne traktuje jako proces, który zachodzi w różnych sytuacjach i fazach ludzkiego życia³⁰.

²⁹ H. Sęk, R. Cieślak, *Wsparcie społeczne – sposoby definiowania, rodzaje i źródła wsparcia, wybrane koncepcje teoretyczne*, [w:] *Wsparcie społeczne, stres i zdrowie*, H. Sęk, R. Cieślak [red.], Warszawa 2011, s. 19; S. Kawula, *Czynniki i sieć wsparcia społecznego w życiu człowieka*, [w:] *Pedagogika społeczna. Dokonania – aktualność – perspektywy*, S. Kawula [red.] Toruń 2005, s. 127-128; Z. Dołęga, *Wsparcie społeczne a poczucie samotności w okresie dorastania*, [w:] *Młodość a dorośli. Napięcia między socjalizacją a wychowaniem*, R. Kwiecieńska, M. Szymański [red.], Kraków 2001, s. 549-550.

³⁰ S. Kawula, *Wsparcie społeczne – kluczowy wymiar pedagogiki społecznej*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1996, nr 1.

Biorąc pod uwagę funkcjonowanie wsparcia w radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi i stresem można wyodrębnić wsparcie spostrzegane i wsparcie otrzymywane. Pierwsze stanowi zbiór wiedzy i przekonań jednostki o tym skąd i od kogo może otrzymać pomoc w sytuacji trudnej oraz dostępności tych źródeł. Natomiast wsparcie otrzymywane oceniane w odniesieniu do czasu oraz konkretnej sytuacji to faktycznie otrzymany rodzaj i ilość wsparcia. Mobilizacja wsparcia to umiejętność proszenia o pomoc, związana z kompetencjami społecznymi i cechami osobowościowymi³¹.

Wsparcie społeczne jako pożądana, powszechnie oczekiwana forma pomocy ludziom w sytuacjach trudnych jest elementem niezbędnym dla osób znajdujących się w stanach kryzysowych³².

W rezultacie, można zauważyć, iż społeczność ukraińska i uchodźcy z Ukrainy, znajdujący się w kryzysie zagrożenia bezpieczeństwa w sytuacji wojny w Ukrainie i zagrożenia terroryzmem ze strony Rosji, zostali objęci przez stronę polską różnymi formami wsparcia społecznego, od początku wojny.

Przykłady wsparcia społecznego udzielonego społeczności ukraińskiej przez wybrane partnerskie miasta i gminy z województwa zachodniopomorskiego

Polska, jako jedno z pierwszych państw w Europie, podjęła szereg działań mających na celu wsparcie obywateli Ukrainy w czasie rosyjskiej inwazji. Na uwagę zasługuje fakt, że wsparcie to w zdecydowanym stopniu miało charakter oddolnych inicjatyw społecznych, opierając się na zaangażowaniu pojedynczych obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych. Ich aktywność stanowiła zasadniczy element systemu pomocy dla obywateli Ukrainy, zagrożonej działaniami wojennymi oraz dla uchodźców, współorganizowanego przez władze samorządowe i administrację rządową³³. Podjęły one działania, które można sklasyfikować w następujący sposób: 1) zapewnienie bezpiecznego schronienia azylantom (Ukraiński Dom w Warszawie, prowadzony przez Fundację „Nasz Wybór”, program Refugees Welcom w ramach Fundacji Ocalenie, organizacja Chlebem i Solą, portal sosua.pl

³¹ I. Heszen, H. Sęk, *Psychologia zdrowia*, Warszawa 2008, s. 168-169.

³² *Wsparcie społeczne, stres i zdrowie*, H. Sęk, R. Cieślak [red.], Warszawa 2005, s. 61.

³³ S. Grabowska, A. Pięta-Szawara, *Wsparcie Polski na rzecz uchodźców z Ukrainy w obliczu wojny w 2022 r. Wybrane aspekty*, „Journal of Modern Science” 2023, nr 1, s. 382.

utworzony przez liczne NGO, tj. m.in. Polską Akcję Humanitarną, Polskie Forum Migracyjne, czy Fundację Stocznia); 2) zadbanie o dobrostan osób przyjmujących migrantów (przygotowanie przez Fundację HumanDoc Poradnika dla osób goszczących uchodźców z Ukrainy); 3) pomoc dla osób z niepełnosprawnościami i dysfunkcjami (Stowarzyszenie Mudita, Fundacja SMA, Fundacja Akademia Młodych Głuchych, Stowarzyszenie Fizjoterapia Polska); 4) organizacja wsparcia psychologicznego (Polskie Forum Migracyjne, Fundacja Nagle Sami, Edukacja Społeczna RAZEM); 5) zapewnienie pomocy prawnej (Dom Ukraiński, Fundacja Ocalenie, Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć, Fundacja Polskie Forum Migracyjne); 6) koordynacja wolontariatu (Polska Akcja Humanitarna, Fundacja Ocalenie, Dom Ukraiński w Warszawie), nauka języka polskiego oraz doradztwo edukacyjne (Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, Fundacja Ocalenie, Fundacja Polska Gościnność „Chlebem i Solą”); 7) transport uchodźców z terenów działań zbrojnych (Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce); 8) pomoc zwierzętom (Lecznica dla zwierząt „ADA” w Przemyślu, Fundacja Benek); 9) wsparcie w zakresie zbiórki krwi (krwiod@wcy.org); 10) zbiórki darów rzeczowych (Polski Czerwony Krzyż); 11) zbiórki pieniężne (Polska Akcja Humanitarna, Caritas Polska, UNICEF, Fundacja Ukraina)³⁴.

Zaangażowanie i wsparcie społeczne dla ludności ukraińskiej od samego początku wojny, wykazały również liczne polskie gminy i miasta partnerskie współpracujące z ich odpowiednikami ukraińskimi. Jednym z takich przykładów jest Wałcz.

Miasto Wałcz w 2019 r. podpisało dwie umowy partnerskie z miastami ukraińskimi: Korzec i Chocim. Dwustronne porozumienia z miastami Ukrainy obejmują stałą współpracę w dziedzinie oświaty, sportu i kultury, wymianę doświadczeń na szczeblu samorządowym oraz spotkania starszych i młodszych mieszkańców z ich zagranicznymi rówieśnikami. Wyrazem uznania dla tych działań społeczności lokalnej są zaszczytne wyróżnienia Rady Europy: Dyplom Rady Europy (2010 r.), Honorowa Flaga rady Europy (2011 r.)³⁵. Zadania odnośnie pomocy dla Ukrainy, które zaproponowano na początku wojny, zostały podzielone na trzy płaszczyzny: 1) pomoc dla miast partner-

³⁴ J. Dudkiewicz, *Jak organizacje społeczne pomagają osobom z Ukrainy: przykładowe akcje oraz informacje dla osób, które chcą zostać wolontariuszami*, <http://bityl.pl/WjUBJ>, [dostęp: 15.11.2022].

³⁵ Urząd Miasta Wałcz – Miasta Partnerskie, <http://walcz.pl>, [dostęp: 7.03.2022].

skich, które zgłosiły prośby o konkretne rzeczy; 2) pomoc przygraniczna; 3) pomoc uchodźcom przybywającym do miasta.

Dla obywateli Ukrainy zorganizowano pomoc psychologiczną, tłumaczenia, informację, transport, zbiorke artykułów oraz zakwaterowanie³⁶.

Koszalin również należy do grona miast wyróżnionych ze względu na działania społeczności lokalnej. Wyrazem uznania dla tych działań są zaszczytne wyróżnienia Rady Europy: Dyplom (1998 r.), Honorowa Flaga Rady Europy (1999) oraz Honorowa Tablica Europy, którą Koszalin otrzymał w 2001 r. decyzją Podkomitetu ds. Nagród Europejskich Rady Europy. Władze Koszalina współpracują m.in. z miastem partnerskim Iwano-Frankiwnsk w Ukrainie (dawny Stanisławów)³⁷. Wcześniej samorząd Koszalina współpracował też z Połtawą³⁸. Na wypadek wojny przygotowano 440 miejsc dla potencjalnych uchodźców z Ukrainy, w obiektach wyposażonych w meble i podstawowy sprzęt gospodarczy³⁹. Otwarto Centrum Informacji dla obywateli Ukrainy⁴⁰.

Połżony we wschodniej Ukrainie, prawie milionowy Dniepr jest miastem partnerskim Szczecina. Miasto udzieliło pomocy w uzyskaniu informacji na temat kwestii prawnych przewozu zaopatrzenia przez polską granicę oraz przekazało informację o rachunkach bankowych, na które można udzielić wsparcia finansowego⁴¹.

Ze Świnoujścia do ukraińskiego Truskawca (miasta partnerskiego) wysłano transport 22 ton żywności i środków medycznych. Dary zostały zebrane wśród mieszkańców Świnoujścia, ale też sąsiedniego Heringsdorfu (kolejne-

³⁶ Urząd Miasta Wałcz – Pomoc Ukrainie, <http://walcz.pl>, [dostęp: 7.03.2022].

³⁷ T. Wojciechowski, *Paradiplomacy of self governments of Poland and Ukraine in aspect of Russian aggression in 2022*, „Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія. Випуск” 2024, nr 17.

³⁸ C. Partacz, Z. Kachnicz, *Miasta partnerskie Koszalina* [w:] *Dzieje Koszalina*, B. Polak [red.], Koszalin 2016, s. 133; *Miasta partnerskie*, <https://www.koszalin.pl/pl/page/miasta-partnerskie>, [dostęp: 17.05.2023].

³⁹ *W Koszalinie przygotowanych zostanie 440 miejsc dla uchodźców z Ukrainy*, <https://prk24.pl/58680926/w-koszalinie-przygotowanych-zostanie-440-miejsc-dla-uchodzcow-z-ukrainy>, [dostęp: 7.03.2022].

⁴⁰ *W Koszalinie otwarto Centrum Informacji dla obywateli Ukrainy*, <https://prk24.pl/58909032/w-koszalinie-otwarto-centrum-informacji-dla-obywateli-ukrainy>, [dostęp: 7.03.2022].

⁴¹ *Miejscowości z woj. Zachodniopomorskiego pomagają swoim miastom partnerskim*, <https://gs24.pl/miejscowosci-z-woj-zachodniopomorskiego-pomagaja-swoim-miastom-partnerskim-z-ukrainy-a-szczecin/ar/c1-16210205>, [dostęp: 13.04.2022].

go miasta partnerskiego). Ponadto wcześniej prezydent Świnoujścia zaferował przyjęcie uchodźców z Truskawca. Truskawiec to dwudziestotysięczne miasteczko uzdrowskie położone około 70 km od granicy z Polską. W tym czasie udzielił pomocy trzydziestu tysiącom osób uciekających z terenów objętych wojną⁴².

Z małej Chojny do Murafy na Podolu (miasto partnerskie) wyjechały cztery konwoje z darami: żywnością, środkami opatrunkowymi i higienicznymi, a także sprzętem strażackim. Łącznie wartość przekazanych produktów przekraczała 200 tys. zł. Zrzucili się na nią mieszkańcy miasta, miejscowi strażacy, Caritas. W Murafie prawie połowa obywateli to Polacy. Jak mówi burmistrz Chojny, Barbara Rawecka, wszyscy, cała tamtejsza społeczność, opiekują się uchodźcami z terenów objętych działaniami wojennymi⁴³. Do pomocy przyłączyły się także Police. Gmina skierowała do miasta partnerskiego w Ukrainie, Nowego Rozdołu, wyrazy wsparcia i deklarację pomocy⁴⁴.

Nie sposób wymienić wszystkich miast i gmin partnerskich z województwa zachodniopomorskiego, którego przygotowały wsparcie dla społeczności ukraińskiej już od pierwszych dni wojny. Można natomiast wskazać, że pomoc ta zarówno od miast i gmin partnerskich jak i innych miejscowości z województwa zachodniopomorskiego cały czas jest kontynuowana. Niewątpliwie, te udzielane różne formy wsparcia, przyczyniają się do umacniania więzi międzyludzkich i integracji między społecznością polską a ukraińską.

Integracja społeczności ukraińskiej ze społeczeństwem polskim a edukacja międzykulturowa

Wiele wieków wspólnej historii sprawia, że Polska i Ukraina to państwa bliskie sobie nie tylko terytorialnie, ale i pewnym stopniu kulturowo. W połączeniu z liczną diasporą ukraińską w Polsce przekłada się to na fakt, że nasz kraj stał się dla uciekających przed wojną w Ukrainie dość oczywistym

⁴² *Miejscowości z woj. Zachodniopomorskiego pomagają swoim miastom partnerskim*, <https://gs24.pl/miejscowosci-z-woj-zachodniopomorskiego-pomagaja-swoim-miastom-partnerskim-z-ukrainy-a-szczecin/ar/c1-16210205>, [dostęp: 13.04.2022].

⁴³ *Miejscowości z woj. Zachodniopomorskiego pomagają swoim miastom partnerskim*, <https://gs24.pl/miejscowosci-z-woj-zachodniopomorskiego-pomagaja-swoim-miastom-partnerskim-z-ukrainy-a-szczecin/ar/c1-16210205>, [dostęp: 13.04.2022].

⁴⁴ *Przygotowujemy się do pomocy uchodźcom z Ukrainy*, <https://24Kurier.pl> - Przygotowujemy się do pomocy uchodźcom z Ukrainy, [dostęp: 24.02.2022].

wyborem jako miejsce pobytu w obecnej sytuacji. Ukraińcy są ważną częścią polskiego społeczeństwa. Jeszcze przed wojną ukraińscy migranci mieli pozytywny wpływ na polską gospodarkę. 1,4 miliona migrantów ekonomicznych z Ukrainy łagodziło polski problem braku pracowników, tym samym przyczyniając się do wygenerowania 13% wzrostu polskiego PKB (2013-2018)⁴⁵. Ze względu na relatywnie duże podobieństwo kulturowe i językowe Polski i Ukrainy, skala napięć gospodarczych i społeczno-kulturowych utrzymywała się dotychczas na stosunkowo niskim poziomie, pomimo coraz powszechniejszej obecności obywateli Ukrainy na polskim rynku pracy⁴⁶.

Warto zwrócić uwagę, że uporządkowanie sfery informacyjnej jest absolutnie niezbędne dla podejmowania jakichkolwiek innych działań w kontekście integracji uchodźców z Ukrainy w Polsce. Bariery natury informacyjnej stanowią jedną z największych przeszkód na drodze do skutecznego włączenia przybywających z Ukrainy do polskiej gospodarki i polskiego społeczeństwa. Należy przy tym podkreślić, że niedoinformowanie Polaków w związku z napływem uchodźców do Polski zwiększa ich podatność na antyukraińską manipulację informacjami⁴⁷.

Jest godne uwagi, że blisko 2/3 dorosłych uchodźców z Ukrainy przybyło do Polski z dziećmi i młodzieżą w wieku do 18 lat. Zapewnienie małym dzieciom dostępu do opieki przedszkolnej stanowi warunek podjęcia przez ich rodziców pracy w Polsce. Co niezwykle istotne, zaopiekowanie się dziećmi ukraińskich uchodźców nie wpływa tylko na wkład ich rodziców w polską gospodarkę, lecz ma też charakter społeczny. Umożliwienie ukraińskim dzieciom spędzania czasu z polskimi rówieśnikami jest kluczowe dla efektywnego ich włączenia w polskie społeczeństwo, w związku z czym może znacząco pomóc w integracji całych rodzin, które uciekły z ogarniętego wojną kraju⁴⁸.

⁴⁵ *Uchodźcy z Ukrainy w Polsce. Wyzwania i potencjał integracji*, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/Reports/pl-Uchodzcy-z-Ukrainy-w-Polsce-Report.pdf>, [dostęp: 24.05.2023].

⁴⁶ *Uchodźcy z Ukrainy w Polsce. Wyzwania i potencjał integracji*, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/Reports/pl-Uchodzcy-z-Ukrainy-w-Polsce-Report.pdf>, [dostęp: 24.05.2023].

⁴⁷ *Uchodźcy z Ukrainy w Polsce. Wyzwania i potencjał integracji*, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/Reports/pl-Uchodzcy-z-Ukrainy-w-Polsce-Report.pdf>, [dostęp: 24.05.2023].

⁴⁸ *Uchodźcy z Ukrainy w Polsce. Wyzwania i potencjał integracji*, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/Reports/pl-Uchodzcy-z-Ukrainy-w-Polsce-Report.pdf>, [dostęp: 24.05.2023].

Przy kryzysie na tak szeroką skalę, jakim jest napływ uchodźców z Ukrainy do Polski, ważne jest nie tylko podjęcie odpowiednich działań, ale i dokonanie tego w sposób, który będzie możliwie jak najefektywniejszy. Wsparcie społeczne dla uchodźców z Ukrainy w ramach partnerstwa miast i gmin województwa zachodniopomorskiego ma istotne powiązania z edukacją, szczególnie w kontekście integracji w systemie edukacyjnym, wymiany doświadczeń, zrozumienia kulturowego oraz współpracy z instytucjami edukacyjnymi. Wspólne działania na poziomie lokalnym mogą znacznie ułatwić uchodźcom adaptację oraz zapewnić im lepsze możliwości edukacyjne w nowym środowisku. W obecnej sytuacji edukacja międzykulturowa⁴⁹ wydaje się być warunkiem niezbędnym do osiągnięcia sukcesu w integracji ukraińskich uchodźców w Polsce.

Pedagogika międzykulturowa, jako gałąź edukacji zajmująca się procesami nauczania w zróżnicowanych kulturowo środowiskach, jest kluczowa dla skutecznej integracji uchodźców. Wsparcie społeczne przedstawione w artykule uwzględnia różnorodność kulturową uchodźców z Ukrainy poprzez dostosowane programy edukacyjne, szkolenia językowe oraz warsztaty integracyjne. W partnerskich miastach i gminach województwa zachodniopomorskiego wdrożono szereg inicjatyw, takich jak kursy języka polskiego, programy adaptacyjne w szkołach, warsztaty międzykulturowe, a także pomoc prawnika oraz pedagoga⁵⁰. Te inicjatywy odgrywają istotną rolę w budowaniu mostów międzykulturowych i promowaniu zrozumienia oraz tolerancji w lokalnych społecznościach. Dzięki współpracy miast i gmin województwa zachodniopomorskiego, podejmowane działania przyczyniają się do przeciwdziałania dyskryminacji i zapewnienia równości w dostępie do edukacji i innych form wsparcia. Programy edukacyjne, które uwzględniają różnorodność kulturową, pomagają uchodźcom zachować swoją tożsamość, jednocześnie integrując się ze społeczeństwem polskim.

⁴⁹ Edukacja międzykulturowa, koncepcja pedagogiczna, której celem jest poszerzanie własnej tożsamości jednostkowej i społecznej przez kontakt z innymi kulturami, kształtowanie rozumienia odmienności kulturowych, wyzbywanie się uprzedzeń i stereotypów (np. etnicznych bądź religijnych) oraz propagowanie postaw tolerancji i dialogu, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/edukacja-miedzykulturowa;3896549.html>, [dostęp: 15.06.2024].

⁵⁰ *Pomocobywatelom Ukrainy*, <http://tpd.szczecin.pl/start/pomoc-ukrainie>, [dostęp: 16.06.2024].

Podsumowanie

Zadaniem niniejszego artykułu było ukazanie roli polsko-ukraińskiego partnerstwa miast i gmin z województwa zachodniopomorskiego w odniesieniu do udzielanego przez nich wsparcia społecznego dla społeczności ukraińskiej, znajdującej się w sytuacji wojny z Rosją. Ponadto starano się również wykazać na ile pomoc gmin i miast polskich wpłynęła na percepcję integracji społeczności lokalnej polskiej i ukraińskiej.

Wraz z napaścią Rosji na Ukrainę w dniu 24.02.2022 r., władze polskich miast z mieszkańcami rozpoczęły różnorodne działania. Organizacja zbiórek pieniężnych i rzeczowych, tworzenie punktów zakwaterowania, udostępnianie lokali na potrzeby zbiórek. To tylko kilka przykładów działań pomocowych w pierwszych dniach wojny, na rzecz Ukrainy i jej mieszkańców podejmowanych przez miasta i gminy partnerskie z województwa zachodniopomorskiego. Miasta i gminy partnerskie od początku wyrażały i wyrażają nadal solidarność z ukraińskimi miastami oraz Ukraińcami, którzy mieszkają już w Polsce czy mogą tu przyjechać, a przede wszystkim z obywatelami Ukrainy, którzy zostali w swoich miastach i wsiach, by bronić ich przed agresorami. Od początku wojny pomoc jest systematycznie kierowana zarówno do tych, którzy musieli opuścić swoje państwo i szukać schronienia na terytorium naszego kraju, jak również tych, którzy pozostali w Ukrainie⁵¹. Jest rzeczą bezsporną, że dzięki udzielonemu wsparciu społecznemu, mieszkańcy zagrożonych działaniami wojennymi miast i gmin ukraińskich znaleźli schronienie i zostali zaopatrzeni we wszystko, co jest potrzebne do egzystencji w trudnej rzeczywistości wojennej. Należy również podkreślić, że miasta i gminy partnerskie z województwa zachodniopomorskiego nie ustają w udzielaniu pomocy.

Jeśli chodzi o integrację ukraińskich uchodźców w Polsce, to usprawnienie przepływu informacji i walka z dezinformacją, jak i ułatwienie wejścia na polski rynek pracy oraz aktywizacja uchodźców poprzez polityki publiczne, wydają się kluczowe zarówno dla włączenia uchodźców z Ukrainy do polskiej gospodarki, jak i dla ich skutecznej integracji z polskim społeczeństwem⁵². Udzielone wsparcie społeczne może przyczyniać się do umacniania więzi międzyludzkich i integracji społeczności polskiej i ukraińskiej.

⁵¹ S. Grabowska, A. Pięta-Szawara, *Wsparcie...*, s. 394.

⁵² *Uchodźcy z Ukrainy w Polsce. Wyzwania i potencjał integracji*, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/Reports/pl-Uchodzcy-z-Ukrainy-w-Polsce-Report.pdf>, [dostęp: 24.05.2023].

Tymczasem nie jest do końca możliwe wykazanie, na ile udzielona pomoc wpłynęła na rozwój integracji społeczności ukraińskiej w Polsce, gdyż w kontekście zagrożenia spowodowanego inwazją Rosji na Ukrainę, znajduje się ona w trakcie procesu powstawania – in statu nascendi.

Bibliografia

- Bielecka M., *Komitet Regionów Unii Europejskiej – 12 lat działalności*, „Zeszyt Naukowy Unia Europejska – Nowe wyzwania integracji” 2008, nr 12.
- Dołęga Z., *Wsparcie społeczne a poczucie samotności w okresie dorastania*, [w:] *Młodość a dorośli. Napięcia między socjalizacją a wychowaniem*, R. Kwiecińska, M. Szymański [red.], Kraków 2001.
- Grabowska S., Pięta-Szawara A., *Wsparcie Polski na rzecz uchodźców z Ukrainy w obliczu wojny w 2022 r. Wybrane aspekty*, „Journal of Modern Science” 2023, nr 1.
- Graś A., *Pozycja prawna Komitetu Regionów w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, Poznań 1998.
- Heszen I., Sęk H., *Psychologia zdrowia*, Warszawa 2008.
- Kalitta E., *Rola miast partnerskich w budowaniu przyjaźni między narodami. Przykład Chojnic*, „Samorząd Terytorialny” 2008, nr 12.
- Kawczyńska-Butrym Z., *Wsparcie jako element promocji zdrowia*, [w:] *Wsparcie społeczne w zdrowiu i chorobie*, Warszawa 1994.
- Kawula S., *Czynniki i sieć wsparcia społecznego w życiu człowieka*, [w:] *Pedagogika społeczna. Dokonania – aktualność – perspektywy*, S. Kawula [red.] Toruń 2005.
- Kawula S., *Wsparcie społeczne – kluczowy wymiar pedagogiki społecznej*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1996, nr 1.
- Knecht T., *Idea miast partnerskich wobec wybranych uchwał samorządowych w Polsce w latach 2019-2020*, „Rocznik Europeistyczny” 2020, nr 5.
- Partacz C., Kachnicz Z., *Miasta partnerskie Koszalina* [w:] *Dzieje Koszalina*, B. Polak [red.], Koszalin 2016.
- Sęk H., Cieślak R., *Wsparcie społeczne – sposoby definiowania, rodzaje i źródła wsparcia, wybrane koncepcje teoretyczne*, [w:] *Wsparcie społeczne, stres i zdrowie*, H. Sęk, R. Cieślak [red.], Warszawa 2011.
- Skorupska A., *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego na podstawie badań*, [w:] *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego*, A. Skorupska [red.], Warszawa 2005.
- Skorupska A., *Współpraca międzynarodowa samorządu gminnego*, Warszawa 2005.
- Szadkowska E., *Bilateralna współpraca samorządowa jako forma współpracy transgranicznej*, [w:] *Współpraca transgraniczna. Aspekty prawno-ekonomiczne*, M. Perkowski [red.], Białystok 2010.
- Shewczak M., Wiczorek I., *Współpraca międzynarodowa miast polskich. Doświadczenia JST*, Łódź 2018.

- Szewczyk J., *Zagraniczne związki partnerskie polskich samorządów, miast i województw*, „Prace Geograficzne” 2007, nr 117.
- Właźlak K., *Rozwój regionalny jako zadanie administracji publicznej*, Warszawa 2010.
- Wojciechowski T., *Czy istnieje społeczny wymiar międzynarodowej współpracy samorządów?*, [w:] *Wybrane aspekty współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego*, Łódź 2023.
- Wojciechowski T., *Paradiplomacy of self governments of Poland and Ukraine in aspect of Russian aggression in 2022*, „Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія. Випуск” 2024.
- Zięba-Zalucka H., *Współpraca międzynarodowa samorządów*, „Samorząd Terytorialny” 2008, nr 1.
- Żelazo A., *Pojęcie współpracy transgranicznej samorządu terytorialnego*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych” 2004, nr 24.
- Żelazo A., *Samorząd gminny w stosunkach międzynarodowych*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2001, nr 2.

* * *

Polish – Ukrainian City and Municipality Partnerships from the West Pomeranian Voivodeship and Social Support for the Ukrainian Community and Refugees from Ukraine

Abstract

Partnerships between cities and municipalities are a form of international cooperation at the local level, involving the exchange of experiences and collaboration in various areas of social life. Local governments eagerly join various organizations of a local or regional character to exchange experiences, establish contacts, and signal their presence on the international stage. The result of such cooperation is mutual understanding and closer ties between the local communities of both countries. The idea of sister cities is currently a popular form of cooperation between nations. The aim of the article is to demonstrate the role of partnerships between cities and municipalities from the West Pomeranian Voivodeship in Poland and their Ukrainian counterparts in providing social support to the Ukrainian citizens who found themselves in the midst of the conflict in Ukraine and facing terrorism threats from Russia have received social support from the municipalities and sister cities in the West Pomeranian Voivodeship, such as Szczecin, Wałcz, Koszalin, and Świnoujście. The article also discusses the considerations regarding the integration of the Ukrainian and Polish communities.

Keywords: twin cities, Social support, West Pomeranian Voivodeship, Poland, Ukraine.